

אסתר

ESTHER

Rabbi Ari Kahn

1. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב

רבי יונתן פתח לה פתחא להאי פרשתא מהכא, (ישעיה יד) "וקמתי עליהם נאם ה' צבאות, והכרתי לבבל שם ושאר ונין ונכד נאם ה'." "שם" - זה הפתח. "ושאר" - זה הלשון. "ונין" - זה מלכות. "ונכד" - זה ורשתי. רבי שמואל בר נחמני פתח לה פתחא להאי פרשתא מהכא, (ישעיה נה) "תחת הנעצוץ יעלה ברוש, ותחת" וגו'. "תחת הנעצוץ" - תחת המן הרשע, שעשה עצמו עבודה זרה, דכתיב (שם ז) "ובכל הנעצוץ וכל הנחללים". "יעלה ברוש" - זה מרדכי שנקרא "ראש לבשמים", שנאמר, (שמות ל) "ואתה קח לך בשמים ראש, מר דרור, ומתרגמין, מירא דכיא. "ותחת הסרפד", (זו) [תחת] ורשתי הרשעה בת בנו של נבוכדנאצר הרשע ששרף רפידת בית ה', דכתיב ביה, (שה"ש ג) "רפידתו זקב". "יעלה הדס" - זו אסתר הצדקת שנקראת "הדסה", שנאמר, (אסתר ב) "ויהי אמן את הדסה" (היא אסתר בת דודו, וכתיב, (זכריה א) "והוא עומד בין ההדסים"). "והיה לה לשם", (אלו ימי פורים) - זו מקרא מגילה]. "לאות עולם לא יפרת", - אלו ימי פורים.

R. Jonathan prefaced his discourse on this section with the text, And I will rise against them, saith the Lord, and cut off from Babylon name and remnant', and offshoot and offspring, saith the Lord, [which he expounded as follows]: 'Name' means script; 'remnant' is language; 'offshoot' is kingdom, and 'offspring' is Vashti.

R. Samuel b. Nahmani introduced his discourse on this section with the following text: Instead of the thorn shall come up the cypress, and instead of the brier shall come up the myrtle: 'Instead of the thorn': instead of the wicked **Haman who put himself up as an object of worship**, as it is written, and upon all thorns and upon all brambles 'shall come up the cypress': this is **Mordecai who was called the chief of all spices**, as it is said, And do thou take to thee the chief spices, flowing myrrh, which [last words] we translate [in Aramaic], mar deki. 'Instead of the brier': instead of the wicked **Vashti, the daughter of the wicked Nebuchadnezzar who burnt the ceiling of the house of the Lord**; as it is written, its top was gold, 'the myrtle shall come up': this is the virtuous Esther who is called Hadassah, as it is said, And he brought up Hadassah. 'And it shall be to the Lord for a name': this is the reading of the Megillah; 'and for an everlasting sign which shall not be cut off': these are the days of Purim.

2. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יבא

וכתיב, "ובמלואת הימים האלה" וגו'. רב ושמואל, חד אמר, מלך פקס הנה. וחד אמר, מלך טפס הנה. למאן דאמר, פקס הנה, שפיר עבד דקריב רחיקי ברישא, דבני מאתיה כל אימת דבעי להו מקרב להו. ומאן דאמר, טפס הנה, בני מאתיה איבעי ברישא לקרובי - דאי מרדכי ביה הנה, קיימי הני וקווי בהדיה.

Rav and Samuel interpreted this differently. One said he was a clever king, and the other said that he was a foolish king. The one who held he was a clever

king said that he did well in entertaining his distant subjects first, because he could win over the inhabitants of his own city any time he wished. The one who held that he was foolish says that he ought to have entertained the inhabitants of his metropolis first, so that if the others rebelled against him, these would have supported him

3. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב/ב

"ויקצף המלך מאד" אמאי דלקה ביה פולי האי? אמר רבא, שלקה ליה, (בר) אהורייריה דאבא! אבא לקבל אלפא סמרא שתי ולא רוי, והאי גברא אשתטי ליה מסמרא? מיד - "נחמתו בערה בו":

And the king was very angry, Why was he so enraged? — Raba said: She sent him back answer: Thou son of my father's steward, my father drank wine in the presence of a thousand, and did not get drunk, and that man has become senseless with his wine. Straightway, his wrath burnt within him.

אהוריירי, Stallmeister.
אהוריירי, (נצנת בסוף גמרא
דפרק אלו קארים דף ק"ג ונמליעא
צריש גמרא דפרק הזכר את
הפועלין דף פ"ה) אהורייריה דרנן
עתיר משכור מלכ', (נהגות מגילה
דף י"ג) נר אהוריירי דאנא, פי'
שומר ארוות הסוסים, ומשור אנוס
בעליו, תרגום וממרא אוריה דמריה.

4. תהלים פרק כב

(א) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד: (ב) אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי: (ג) אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא תמיה לי: (ד) ואתה קדוש יושב תהלות ישראל:

Tanach - Psalms Chapter 22 -1. To the chief Musician, according to Ayeleth HaShahar, a Psalm of David. 2. My G-d, my G-d, why have you forsaken me? Why are you so far from helping me, from the words of my loud complaint? 3. *O my God, I cry in the daytime, but you do not hear; and in the night, and I have no rest.* 4. *But you are holy, O you who are enthroned on the praises of Israel.*

5. תלמוד בבלי מסכת יומא דף כט עמוד א

למנצח על אילת השחר" (תהלים כב). מה אילה זו, קרניה מפצלות לכאן ולכאן, אף שחר זה (מפציל) [מפציע] לכאן ולכאן. אמר רבי זירא, למה נמשלה אסתר לאילה? לומר לה, מה אילה זו רחמה צר וחביבה על בעלה כל שעה ושעה ראשונה, אף אסתר היתה חביבה על אחשורוש כל שעה ושעה ראשונה. אמר רבי אסי, למה נמשלה אסתר לשחר? לומר לה, מה שחר - סוף כל הלילה, אף אסתר - סוף כל הגסים (כולם)

Yoma 29a -R. Abbahu said: What is the reason of Rabbi's opinion? — It is written: For the Leader, upon Ayelet ha-Shahar— just as the antlers of the hind branch off this way and that way, so the light of the dawn is scattered in all directions.

6. מדרש תהלים -בובר- מזמור כב ד"ה טז- אלי אלי

אלי אלי למה עזבתני. אלי בים סוף, אלי בסיני. למה עזבתני. למה נשתנו עלי סדרו של עולם, וסדרן של אמהות, ומה אמנו שרה על ידי שנשבית אל פרעה לילה אחת, לקה הוא וכל ביתו, שנאמר וינגע ה' את פרעה -נגעים גדולים ואת ביתו- בראשית יב יז-, אני שאני נתונה בתוך חיקו של אותו רשע כל השנים הללו, אין אתה עושה עמי נסים, אלי אלי למה עזבתני, מבטן אמי אלי אתה -תהלים כב יא-, למה שלש פעמים, אמרה אסתר לפני הקב"ה רבש"ע שלש מצות נתת לי נדה וחלה והדלקת הנר, אע"פ שאני בבית רשע זה, כלום עברתי על אחת מהן.

My God, my God why have you forsaken me my God at the Sea my God at Sinai why have you for sake in me. Why have you changed for me the ways of the world the ways of the matriarchs. Our mother Sarah was captured by Pharaoh for one night and he and his entire household we struck, as it says and God's struck Pharaoh with great plagues he and his home. (Bereishit 12:17) me, I've been placed in the bosom of this wicked man for all of these years why don't you do miracles for me, my **God** my **God** why have you forsaken me. From my mother's womb you've been my **God** why does it say this three times, Esther said in front of God, Master of the universe three commandments you gave me, laws of purity, Challah, and lighting candles. Even though I'm in the house of this wicked man I've never broken any of them. Midrash Tehilim Buber 22:16

7. אסתר פרק ד

טו ונתאמר אסתר להשיב אל-מַרְדֵּכָי: טז לך כָּנוּס אֶת-כָּל-הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשַׁן וְצוּמוּ עָלַי וְאַל-תֹּאכְלוּ וְאַל-תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לִילָה נִיּוֹם גַּם-אֲנִי וְנַעֲרָתִי אֲצִיּוֹם כֵּן וּבְכֵן אָבּוּא אֶל-הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא-כֹדֶת וְכֹאֲשֶׁר אֲבֹדָתִי אֲבֹדָתִי:

Tanach - Esther Chapter 4 -15. Then Esther bade them return Mordichai this answer, 16. Go, gather together all the Jews who are present in Shushan, and fast for me, and neither eat nor drink three days, night or day; I also and my girls will fast likewise; and so will I go to the king, though it is against the law; and if I perish, I perish.

8. רש"י אסתר פרק ד פסוק טז

וכאשר אבדתי אבדתי - וכאשר התחלתי לילך לאבוד אלך ואמות, ומ"א כאשר אבדתי מבית אבא אובד ממך שמעכשיו שאני ברצון נבעלת לגוי אני אסורה לך:

9. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טו עמוד א

אמר רבי יצחק, שְׁלָחָה ליה, שְׁמָא עֲבָרוּ עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשִּׁי תוֹרָה, דְּכָתִיב בֵּיהּ, (שמות לב) "מִזָּה וּמִזָּה הֵם כְּתוּבִים"? "וַיִּגִּדּוּ לְמַרְדֵּכָי אֶת דְּבַרִּי אֶסְתֵּר", וְאֵלּוּ אֵיהּ, לֹא אֲזִיל לְגַבִּיָּהּ, מִכָּאן נִשְׁאִין מְשִׁיבִין עַל הַשְּׁלָלָהּ. "לך כָּנוּס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשַׁן" וְגו', עַד, "אֲשֶׁר לֹא כֹדֶת", מֵאִי, "אֲשֶׁר לֹא כֹדֶת"? אָמַר רַבִּי

אבא, שלא כדת, שִׁבְכָל יום ויום בְּאוֹנָס, וְעַכְשָׁיו בְּרָצוֹן. "וְכֹאֲשֶׁר אָבְדְתִי - אָבְדְתִי", כְּשֶׁם שֶׁנֶּאֱבְדְתִי מִבֵּית אבא, כִּף אֶבֶד מִמֶּנּוּ. "וַיַּעֲבֹר מֶרְדֵּכָי", אָמַר רַב, שֶׁהָעֶבֶר יוֹם טוֹב הָרָאוּשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח בְּתַעֲנִית.

Talmud - Megilah 15a - To know what this was and why this was. R. Isaac said: She sent to him saying. Perhaps Israel have transgressed the five books of the Torah, in which is written, On this side and on this they were written. And they told Mordichai Esther's words. But Hatach did not go to him on this occasion. This shows us that a recalcitrant answer need not be taken back [by the messenger]. Go, gather together all the Jews . . ., which is not according to the custom. R. Abba said: It will not be [she said] according to the custom of every other day. Till now [I have associated with Ahasuerus] under compulsion, but now I will do so of my own will. And if I perish, I perish. As I am lost to my father's house, so I shall be lost to thee. And Mordichai passed [wa-ya'abor]. Rav said: This indicates that he made the first day of Passover pass as a fast day.

10. אוצר המדרשים - אייזנשטיין - עמוד נא ד"ה פרשה ד' א'

- לדעת מה זה, שלחה לו הכי שמא עברו ישראל על חמשה חומשי תורה. - וצומו עלי שלשה עשר ארבעה עשר וחמשה עשר שבניסן, אמר לה מרדכי והרי יום שלישי הוא של פסח? אמרה לו צדיק שבישראל, אם אין ישראל למה לו פסח. - לילה ויום, לקבל תענית מבעוד יום. - וכאשר אבדתי אבדתי, כשם שאבדתי מבית אבא כך אבדתי ממך. - ויעבור מרדכי שהעביר יום טוב ראשון של פסח בתענית.

11. תלמוד בבלי מסכת נזיר דף כג עמוד ב

אמר עולא, תמר זנתה, זמרי זנה. תמר זנתה - יצאו ממנה מלכים ונביאים. זמרי זנה - נפלו עליו כמה רבבות מִיִּשְׂרָאֵל. אמר רב נחמן בר יצחק, גדולה עבירה לשמה ממצינה שלא לשמה. איני? והא אמר רב יהודה אמר רב, לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמן, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. אלא אימא, כמצונה שלא לשמה דכתיב, (שופטים ה) "תבורך מנשים יעל אשת חֶבֶר הקיני, מנשים באהל תבורך". מאן אינון "נשים באהל"? שרה, רבקה, רחל ולאה. אמר רבי יוחנן, שבע בעילות בעל אותו רשע באותה שעה, שנאמר, (שם) "בין רגליה פרע נפל שכב" וגו'. והא קא מתהניא מבעילה דיליה? אמר רבי יוחנן, כל טובתן של רשעים אינה אלא רעה אצל צדיקים, שנאמר, (בראשית לא) "השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע". בשלמא רע' - שפיר, אלא, טוב', אמאי לא? אלא לאו שמע מינה, טובתו רעה היא, שמע מינה.

‘Ulla said: Both Tamar and Zimri committed adultery. Tamar committed adultery and gave birth to kings and prophets. Zimri committed adultery and on his account many tens of thousands of Israel perished. R. Nahman ben Isaac said: A transgression performed with good intention is better than a precept performed with evil intention. **Talmud - Nazir 23b**

12. אסתר פרק ה, ט-יז

(ט) וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ בְּיוֹם הַהוּא שְׂמֵחַ וטוב לב וּכְרָאוֹת הָמָן אֶת־מֶרְדֵּכָי בִּשְׁעַר הַמֶּלֶךְ וְלֹא־קָם וְלֹא־יָזַע מִמֶּנּוּ וַיִּמְלֹא הָמָן עַל־ מֶרְדֵּכָי חֲמָה: (י) וַיִּתְּאֶפֶק הָמָן וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיָּבֵא אֶת־אֲהֵבָיו וְאֶת־יָרֵשׁ אִשְׁתּוֹ: (יא) וַיִּסְפָּר לָהֶם הָמָן אֶת־כְּבוֹד עֲשָׂרוֹ וְרַב בָּנָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר גָּדְלוֹ הַמֶּלֶךְ וְאֵת אֲשֶׁר נִשְׂאוֹ עַל־הַשָּׁרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ: (יב) וַיֹּאמֶר הָמָן אֶף לֹא־הִבִּיֵּאתִי אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה כִּי אִם־ אוֹתִי וְגַם־לְמִתָּהּ אֲנִי קָרוֹאִילָה עִם־הַמֶּלֶךְ: (יג) וְכָל־זֶה אֵינֶנּוּ שׁוֹנֵה לִי בְּכָל־עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה אֶת־מֶרְדֵּכָי

היהודי יושב בשער המלך: (יד) ותאמר לו זרש אשתו וכל־אֶהָבָיו יַעֲשׂוּ־עֵץ גָּבֹהַ חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבִבְקָרוֹ אָמַר לַמֶּלֶךְ וַיִּתְּלוּ אֶת־מֶרְדֵּכַי עָלָיו וּבֵא־עִם־ הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתָּה שָׁמָּה וַיִּטֵּב הַדָּבָר לִפְנֵי הָמָן וַיַּעַשׂ הָעֵץ: (9) Then went Haman forth that day joyful and glad of heart; but when Haman saw Mordecai in the king's gate, that he stood not up, nor moved for him, Haman was filled with wrath against Mordecai. (10) Nevertheless Haman refrained himself, and went home; and he sent and fetched his friends and Zeresh his wife. (11) And Haman recounted unto them the glory of his riches, and the multitude of his children, and everything as to how the king had promoted him, and how he had advanced him above the princes and servants of the king. (12) Haman said moreover: 'Yea, Esther the queen did let no man come in with the king unto the banquet that she had prepared but myself; and to-morrow also am I invited by her together with the king. (13) Yet all this availeth me nothing, so long as I see Mordecai the Jew sitting at the king's gate.' (14) Then said Zeresh his wife and all his friends unto him: 'Let a gallows be made of fifty cubits high, and in the morning speak thou unto the king that Mordecai may be hanged thereon; then go thou in merrily with the king unto the banquet.' And the thing pleased Haman; and he caused the gallows to be made.

13. אסתר פרק ו, א-יד

(א) בלילה ההוא נדדה שנת המלך ויאמר להביא את־ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך: (ב) וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי על־בגתנא ותֶרֶשׁ שְׁנֵי סְרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁמַרְי הַסֵּף אֲשֶׁר בָּקְשׁוּ לַשָּׁלֹם לֹד בַּמֶּלֶךְ אֶחָשְׁוֶרֶשׁ: (ג) ויאמר המלך מה־נַּעֲשֶׂה יְקָר וַיִּדְוִלָה לַמֶּרְדֵּכַי עַל־זֶה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁרָתָיו לֹא־נַעֲשֶׂה עִמּוֹ דָּבָר: (ד) ויאמר המלך מִי בְחָצֵר וְהָמָן בָּא לַחֲצַר בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַחַיּוֹנָה לֵאמֹר לַמֶּלֶךְ לַתְּלוֹת אֶת־מֶרְדֵּכַי עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הָכִין לוֹ: ... (ו) ויבוא המן ויאמר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה־לַּעֲשׂוֹת בְּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ לֵמֹי יַחֲפֹץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יְקָר יוֹתֵר מִמֶּנִּי: ... (ז) ויאמר המלך לְהָמָן מֶה־רָחַק אֶת־הַלְבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס כְּאֲשֶׁר דָּבַרְתָּ וַעֲשֵׂה־כֵן לַמֶּרְדֵּכַי הַיְּהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ אֶל־תִּפְּלֵ דָבָר מִכָּל אֲשֶׁר דָּבַרְתָּ: (ח) ויִקַּח הָמָן אֶת־הַלְבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס וַיִּלְבַּשׁ אֶת־מֶרְדֵּכַי וַיַּרְפִּיבֵהוּ בִּרְחֹב הָעִיר וַיִּקְרָא לִפְנָיו גָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ: (ט) ויָשָׁב מֶרְדֵּכַי אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְהָמָן נִדְחָף אֶל־בֵּיתוֹ אֲבֵל וְחִפּוּי רָאשׁ: (יג) וַיִּסְפֹּר הָמָן לְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וּלְכָל־אֶהָבָיו אֵת כָּל־אֲשֶׁר קָרָהוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמִי וְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ אִם מִנֶּרֶע הַיְּהוּדִים מֶרְדֵּכַי אֲשֶׁר הִחֲלִיתָ לַנָּפֹל לִפְנָיו לֹא־תוּכַל לוֹ כִּי־נָפֹל תִּפּוֹל לִפְנָיו: (יד) עוֹדֵם מַדְבָּרִים עִמּוֹ וְסְרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ וַיִּבְהִלּוּ לְהָבִיא אֶת־הָמָן אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה אֶסְתֵּר:

(1) On that night could not the king sleep; and he commanded to bring the book of records of the chronicles, and they were read before the king. (2) And it was found written, that Mordecai had told of Bigthana and Teresh, two of the king's chamberlains, of those that kept the door, who had sought to lay hands on the king Ahasuerus. (3) And the king said: 'What honour and dignity hath been done to Mordecai for this?' Then said the king's servants that ministered unto him: 'There is nothing done for him.' (4) And the king said:

'Who is in the court?'—Now Haman was come into the outer court of the king's house, to speak unto the king to hang Mordecai on the gallows that he had prepared for him.— (5) And the king's servants said unto him: 'Behold, Haman standeth in the court.' And the king said: 'Let him come in.' (6) So Haman came in. And the king said unto him: 'What shall be done unto the man whom the king delighteth to honour?'—Now Haman said in his heart: 'Whom would the king delight to honour besides myself?'— (7) And Haman said unto the king: 'For the man whom the king delighteth to honour, (8) let royal apparel be brought which the king useth to wear, and the horse that the king rideth upon, and on whose head a crown royal is set; (9) and let the apparel and the horse be delivered to the hand of one of the king's most noble princes, that they may array the man therewith whom the king delighteth to honour, and cause him to ride on horseback through the street of the city, and proclaim before him: Thus shall it be done to the man whom the king delighteth to honour.' (10) Then the king said to Haman: 'Make haste, and take the apparel and the horse, as thou hast said, and do even so to Mordecai the Jew, that sitteth at the king's gate; let nothing fail of all that thou hast spoken.' (11) Then took Haman the apparel and the horse, and arrayed Mordecai, and caused him to ride through the street of the city, and proclaimed before him: 'Thus shall it be done unto the man whom the king delighteth to honour.' (12) And Mordecai returned to the king's gate. But Haman hastened to his house, mourning and having his head covered. (13) And Haman recounted unto Zeresh his wife and all his friends every thing that had befallen him. Then said his wise men and Zeresh his wife unto him: 'If Mordecai, before whom thou hast begun to fall, be of the seed of the Jews, thou shalt not prevail against him, but shalt surely fall before him.' (14) While they were yet talking with him, came the king's chamberlains, and hastened to bring Haman unto the banquet that Esther had prepared.

14. אסתר פרק ז:ח

וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבַּיִת אֶל בֵּית מִשְׁתֵּה הַיָּיִן וְהָמָן נָפַל עַל הַמִּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הִגַּם לְקַבֹּשׁ אֶת הַמֶּלֶכָה עִמִּי בַּבַּיִת הַדָּבָר יֵצֵא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמָן חָפוּ:

When the king returned from the palace garden to the banquet room, Haman was lying prostrate on the couch on which Esther reclined. "Does he mean," cried the king, "to ravish the queen in my own palace?" No sooner did these words leave the king's lips than Haman's face fell. (Esther 7:8)

15. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טז עמוד א

אתא לביתיה - "והמן נפל על המטה", "נפל" מבני ליה! אמר רבי אלעזר, מלמד שבא מלאך והפילו עליה. אמר, וימיתא, וימברא מבחור. "ויאמר המלך, הגם לכבוש את המלכה עמי בבית?! ... "ונחמת המלך שככה", שתי שכיכות הללו למה? אחת של מלכו של עולם. ואחת של אחשוורוש. איכא דאמרי, אלץ של אסתר, ואחת של ורשתי:

And when **he entered his house** he saw that **Haman was falling upon the bed** (Esther 7:8). The Gemara asks: Why does it say **was falling [nofel]** in the present tense, implying that he was currently falling? **It should have said [nafal]** in the past tense. **Rabbi Elazar said: This teaches that an angel came and pushed him down on it**, and every time he would try to stand up, the angel would push him down again. **Ahasuerus said: Woe unto me in the house and woe unto me outside**, as the verse continues: **Then the king said: Will he even force the queen before me in the house?** (Esther 7:8).

The verse states: **Then the king wrath was assuaged [shakhakha]** (Esther 7:10). The Gemara asks: **Why are there two assuagings here?** The term *shakhakha* is used rather than *shaka* and indicates doubled wrath. There was **one** assuaging of the wrath **of the King of the universe**, and **one** of the wrath **of Ahasuerus**. **And some say:** Ahasuerus's wrath burned within him for two reasons; **one due to** Haman's involvement with **Esther**, and **one due to** his involvement with **Vashti**, and now they were both assuaged.

16. מדרש קדום למגילת אסתר (תורה שלמה אסתר – כשר - ע' קצח)

ר' ברכיה בשמיה דר' חיה אבוי, אסתר בעלת גבורה היית, הפילה אותו עליה, אמרה נהרג אני והוא ותנצל אומה,

Paranoid personality disorder is a mental disorder characterized by paranoia and a pervasive, long-standing suspiciousness and generalized mistrust of others. Individuals with this personality disorder may be hypersensitive, easily feel slighted, and habitually relate to the world by vigilant scanning of the environment for clues or suggestions that may validate their fears or biases. Paranoid individuals are eager observers. They think they are in danger and look for signs and threats of that danger, potentially not appreciating other evidence. They tend to be guarded and suspicious and have quite constricted emotional lives. Their reduced capacity for meaningful emotional involvement and the general pattern of isolated withdrawal often lend a quality of schizoid isolation to their life experience. People with this particular disorder may or may not have a tendency to bear grudges, suspiciousness, tendency to interpret others' actions as hostile, persistent tendency to self-reference, or a tenacious sense of personal right.

Narcissistic personality disorder is a personality disorder in which the individual is described as being excessively preoccupied with issues of personal adequacy, power, prestige and vanity. This condition affects one percent of the population. It is a psychopathological disorder characterized by delusional fantasies of power, relevance, or omnipotence.

Bipolar disorder, previously known as manic depression, is a mental disorder that causes periods of depression and periods of elevated mood. The elevated mood is significant and is known as mania or hypomania, depending on its severity, or whether symptoms of psychosis are present. During mania, an individual behaves or feels abnormally energetic, happy, or irritable. Individuals often make poorly thought out decisions with little regard to the consequences. The need for sleep is usually reduced during manic phases. During periods of depression, there may be crying, a negative outlook on life, and poor eye contact with others.